

VII. KRONIKA

PRAWO RZYMSKIE I WSPÓŁCZESNOŚĆ.

SEMINARIUM POŚWIĘCONE PAMIĘCI HENRYKA KUPISZEWSKIEGO

Dnia 4 listopada 1996 r. w Sali Senatu Uniwersytetu Warszawskiego odbyło się seminarium na temat *Prawo rzymskie i współczesność* – poświęcone prezentacji tomu dedykowanego pamięci Henryka Kupiszewskiego. Organizatorami byli: Witold Wołodkiewicz – dyrektor Instytutu Historii Prawa Uniwersytetu Warszawskiego i przewodniczący Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej PAN oraz Franco Venturini – dyrektor Włoskiego Instytutu Kultury w Warszawie.

Obrady otworzył przewodniczący seminarium W. Wołodkiewicz, który dokonał prezentacji zaproszonych gości, wśród nich księdza Prymasa Józefa Glempa, który w końcowej części spotkania podzielił się swoimi wspomnieniami z czasów, kiedy był asystentem H. Kupiszewskiego w Akademii Teologii Katolickiej.

W krótkim wystąpieniu otwierającym obrady przewodniczący podkreślił, że obecni na sali włoscy romanściści: Luigi Capogrossi Colognesi (Universita' degli Studi „La Sapienza”, Rzym), Alessandro Corbino (Universita' degli Studi della Calabria), Luigi Labruna (Universita' degli Studi „Federico II”, Neapol) są tymi, którzy wraz z Henrykiem Kupiszewskim tworzyli system powiązań badawczych oraz rozwijali polsko – włoskie kontakty naukowe. Zastugą kontaktów z Italią właśnie był fakt, że ataki na prawo rzymskie i jego miejsce w edukacji prawniczej podejmowane w czasach realnego socjalizmu nie doprowadziły do usunięcia tej dyscypliny z programu studiów.

L. Capogrossi Colognesi określił H. Kupiszewskiego jako wielkiego europejskiego romanistę, którego działalność stanowiła pomost między uczonymi różnych pokoleń. Jego sylwetka jest symbolem tego, co w romanistyce jest najważniejsze – uniwersalizmu i zainteresowań interdyscyplinarnych. Znakomita znajomość głównych języków europejskich oraz głębokie przemyślenia dotyczące relacji między filozofią i prawem, a także szczególna osobowość Henryka Kupiszewskiego zachęcały studentów do pisania prac magisterskich w dziedzinie prawa rzymskiego.

Alessandro Corbino – twórca Wydziału Prawa w Catanzaro także podzielił się swoimi osobistymi wspomnieniami związanymi z osobą Henryka Kupiszewskiego, ze szczególną sympatią wspominając okres, w którym Profesor piastował urząd ambasadora Rzeczypospolitej przy Stolicy Apostolskiej. Mimo wielu obowiązków znajdował czas na długie rozmowy z kolegami, które później stały się dla nich inspiracją do napisania tekstów, umieszczonych teraz w poświęconym mu tomie.

Luigi Labruna przedstawił referat *Prawo rzymskie i świat śródziemnomorski*, w którym zamieścił ogólne refleksje dotyczące nauki prawa rzymskiego i dydaktyki tej dyscypliny w uniwersytetach europejskich. Podkreślił przy tym, że mimo przejściowych kryzysów nauczania prawa rzymskiego w Polsce, poziom polskiej romanistyki zawsze był wysoki.

Podsumowując obrady Witold Wołodkiewicz przypomniał pogląd podzielany przez Henryka Kupiszewskiego (*Prawo rzymskie ongiś i dziś*), że trzy dziedziny kultury antycznej wywarły szczególnie wpływ na formowanie się duchowego i kulturalnego oblicza Europy: są nimi filozofia grecka najszerzej pojmowana, chrześcijaństwo i prawo rzymskie.

Wszystkie wystąpienia były tłumaczone na język polski.

MONIKA KRAWCZYK (Łódź)

SYMPOZJUM W SETNĄ ROCZNICĘ URODZIN JANA ADAMUSA

Na rok 1996 przypadła setna rocznica urodzin profesora Jana Adamusa, który w chwili śmierci był kierownikiem Katedry Powszechnej Historii Państwa i Prawa Uniwersytetu Łódzkiego. Dla upamiętnienia tej rocznicy pracownicy Katedry zorganizowali symposium poświęcone pamięci Uczzonego; odbywało się ono w dniu 8 listopada 1996 r. w budynku Rektoratu UŁ. Konferencja odbyła się również w związku z ukazaniem się książki Jana Adamusa *O herbie miasta Wilna*, wydanej nakładem Wydawnictwa UŁ, a napisanej jeszcze przed drugą wojną światową. Przygotowanie sesji było zasługą prof. dra hab. Zygfrieda Rymaszewskiego – obecnego kierownika Katedry, a obrady prowadził nestor polskich historyków prawa, prof. dr hab. Józef Matuszewski.

Udział w konferencji wzięli w większości pracownicy naukowci Uniwersytetu Łódzkiego – prawnicy i historycy, a także zaproszeni goście z innych ośrodków akademickich. W seminarium uczestniczyła również córka uczzonego – p. Przemysław Adamus.

Porządek obrad był następujący:

1. Profesor Juliusz Bardach podzielił się osobistymi wspomnieniami o Janie Adamusie z lat przedwojennych, kiedy to obaj uczeni pracowali w Katedrze Historii Prawa Polskiego na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie.

2. Profesor Andrzej Feliks Grabski przedstawił miejsce Jana Adamusa w polskiej myśli historycznej i znaczenie jego prac dla metodologii historii.

3. Profesor Zygfried Rymaszewski omówił wkład tego uczzonego do historii prawa.

4. Doktor hab. Wojciech Kaute z Uniwersytetu Śląskiego poświęcił swe wystąpienie problematyce syntezy dziejów Polski w refleksji Jana Adamusa (teksty referatów publikowane są w bieżącym numerze CPH).

Po referatach wywiązała się dyskusja, przede wszystkim wokół zagadnień metodologii historii i historiografii, a to z uwagi na przewagę przedstawicieli tego kręgu zainteresowań. Historycy prawa byli niestety mniej liczni ze względu na poważne obciążenia dydaktyczne. Występującej w dyskusji podkreślali celowość zorganizowania symposium w 35 lat po śmierci Jana Adamusa, jako że stało się ono dobrą okazją do przypomnienia niewiarygodnych osiągnięć tego uczzonego.

MACIEJ RAKOWSKI (Łódź)

POLSKIE TOWARZYSTWO BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM

Dnia 4 lipca 1996 r. zostało oficjalnie zarejestrowane Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym. Jego celem jest inicjowanie, popieranie i koordynowanie badań mających za przedmiot wiek XVIII, a także idee osiemnastowieczne w początkach wieku XIX. Na pierwszym Walnym Zebraniu Towarzystwa 15 października 1996 wybrano zarząd w składzie: Teresa Kostkiewiczowa (prezes), Anna Grześkowiak-Krwawicz (sekretarz), Tadeusz Namowicz (wiceprezes), Zofia Sinko, Marian Skrzypek (skarbnik), Izabella Zatorska, Zofia Zielińska (wiceprezes). Osoby pragnące uczestniczyć w pracach Towarzystwa prosimy o skontaktowanie się z jego sekretarzem.

Adres: Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym, ul. Nowy Świat 72, Instytut Badań Literackich PAN p. 127, 00-330 Warszawa.

ANNA GRZEŚKOWIAK-KRAWICZ (Warszawa)

KOŁOKWIUM HABILITACYJNE DR ELŻBIETY KUNDERY

W dniu 3 marca 1997 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego odbyło się kolokwium habilitacyjne dr Elżbiety Kundery, adiunkta w Katedrze Historii Doktryn Politycznych i Prawnych Uniwersytetu Wrocławskiego. Podstawą kolokwium była rozprawa pt. *Doktryna „socjalistów z katedry” (1872–1918)*, ogłoszona w *Acta Universitatis Wratislaviensis* No 1849. Prawo CCXLVIII, Wrocław 1996. Recenzentami pracy byli prof. dr hab. Franciszek Ryszka (UW), prof. dr hab. Henryk Olszewski (UAM) i prof. dr hab. Karol Jonca (UWrocław).

Po odbyciu kolokwium i wysłuchaniu wykładu habilitantki Rada Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego postanowiła w głosowaniu tajnym nadać dr Elżbiecie Kundery stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie historii doktryn politycznych i prawnych.

MIROSŁAW SADOWSKI (Wrocław)

KOŁOKWIUM HABILITACYJNE DRA ZBIGNIEWA RAU

W dniu 14 czerwca 1996 r. odbyło się na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego kolokwium habilitacyjne dra Zbigniewa Rau. Podstawą habilitacji była rozprawa pt. „Contractarianism versus holism. Reinterpreting Locke's Two Treatises of Government” (New York-London 1995, ss. 152). Recenzentami w przewodzie byli: prof. dr hab. Jan Kodrębski (UŁ), prof. dr hab. Jacek Hołówka (UW) i prof. dr hab. Maria Zmierzak (UAM).

W tajnym głosowaniu Rada Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego podjęła uchwałę o nadaniu drowi Zbigniewowi Rau stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk prawnych.

MARIA ZMIERZAK (Poznań)

KOŁOKWIUM HABILITACYJNE DRA ANTONIEGO DĘBIŃSKIEGO

W dniu 29 maja 1996 roku został przeprowadzony na Wydziale Prawa Kanonicznego i Świeckiego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie przewód habilitacyjny ks. dra Antoniego Dębińskiego. Podstawą była rozprawa pod tytułem *Sacrilegium w prawie rzymskim*. Recenzentami byli: prof. Władysław Bojarski (UMK –Toruń), prof. Jan Kodrębski (Uniwersytet Łódzki), prof. Marek Kuryłowicz (UMCS-Lublin). Habilitant wygłosił wykład na temat: *Systemy rzymskiego prawa prywatnego: ius civile, ius gentium – ius honorarium*.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego i Świeckiego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie w tajnym głosowaniu postanowiła jednomyślnie nadać ks. dr Antoniemu Dębińskiemu stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych (prawo rzymskie).

ŚLAWOMIR FUNDOWICZ (Lublin)

OBRONY PRAC DOKTORSKICH

Dnia 6 maja 1997 r. odbyła się przed Radą Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Jerzego W. Ochmańskiego pt. *Ewolucja koncepcji państwa w naukach prawnych w Niemczech w latach 1871–1936*.

Promotorem pracy był prof. dr hab. Henryk Olszewski, recenzentami zaś – prof. dr hab. Karol Jonca (UWrocl.) i prof. dr hab. Maria Zmierzak (UAM).

Rada Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w głosowaniu tajnym postanowiła nadać mgr. Jerzemu W. Ochmańskiemu stopień naukowy doktora nauk prawnych.

MAREK KRZYMKOWSKI (Poznań)

W dniu 16 czerwca 1997 r. odbyła się w Instytucie Historii Prawa Uniwersytetu Warszawskiego publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Jerzego Krzynówka pt.: *Praepositio jako podstawa odpowiedzialności in solidum (actio exercitoria, actio institoria)*. Promotorem pracy był prof. dr hab. Witold Wołodkiewicz (UW), recenzentami – prof. dr Marek Kuryłowicz (UMCS, KUL), prof. dr hab. Władysław Rozwadowski (UAM) i prof. dr hab. Maria Zabłocka (UW). Rada Wydziału Prawa i Administracji UW jednogłośnie nadała mgr. Jerzemu Krzynówkowi stopień naukowy doktora nauk prawnych.

AGNIESZKA KACPRZAK (Warszawa)

MARCIN WOJEWÓDKA (Warszawa)

W dniu 17 maja 1997 r. odbyła się w Instytucie Historii Prawa Uniwersytetu Warszawskiego publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Franciszka Longchamps de Berier pt.: *Fideikomis uniwersalny w klasycznym prawie rzymskim*. Promotorem pracy była prof. dr hab. Maria Zabłocka (UW), recenzentami – prof. dr hab. Marek Kuryłowicz (UMCS, KUL), prof. dr hab. Edward Szymoszek (UWrocl. UŚ), prof. dr hab. Witold Wołodkiewicz (UW). Rada Wydziału Prawa i Administracji UW jednogłośnie nadała mgr. Franciszkowi Longchamps de Berier stopień naukowy doktora nauk prawnych.

AGNIESZKA KACPRZAK (Warszawa)

MARCIN WOJEWÓDKA (Warszawa)

KOMITET REDAKCYJNY „REVUE HISTORIQUE DE DROIT FRANÇAIS ET ÉTRANGER”.

Władze Société d'Histoire de Droit podjęły decyzję o zmianie struktury redakcji czasopisma. Do dotychczasowego komitetu redakcyjnego dołączono nowe ciało – radę redakcyjną pod francuską nazwą Comité Scientifique, któremu nadano w pewnej mierze charakter międzynarodowy. Redaktorem naczelnym jest nadal J. Modrzejewski-Mélèze, od kilku lat także członek zagraniczny Polskiej Akademii Umiejętności, obok niego w komitecie redakcyjnym są m.in. Jean Gaudemet, Michel Humbert i Jean Imbert. W skład Comité Scientifique obok członków redakcji weszli m.in. trzech uczeni spoza Francji: Alberto Maffi (Mediolan), Laurent Waelkens (Antwerpia) i Stanisław Salmonowicz (Toruń).

STANISŁAW SALMONOWICZ (Toruń)

Sprostowanie

W CPH za rok 1995 (t. XLVII) w artykule Marii Zmierzak *Nauki historycznoprawne pośród dyscyplin prawniczych i w programach studiów*, na s. 89 znalazł się błąd. Zabrakło informacji, że poza wymienionymi tam przedmiotami na Uniwersytecie Śląskim prowadzi się także **Historię prawa** w wymiarze 150 godzin (90 godzin wykładu i 60 godzin ćwiczeń).

REDAKTOR

